

સામાન્ય નિર્દેશ :

1. વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપત્રના પહેલા પાને લખે.
2. પહેલાં પ્રશ્નપત્રને ચકાસી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાના ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચકાસી લેવું.
3. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના (objective type) વિકલ્પો દા. ત. (A), (B), (C) અને (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
4. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
5. ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
6. પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા 65/S/A/G સેટ **A** લખવી.
7. પ્રશ્નપત્ર બે ભાષામાં છે. કોઈ પણ શંકા નિર્માણ થાય તો અંગ્રેજી ભાષાંતરને પ્રમાણભૂત ગણવું.

ECONOMICS

અર્થશાસ્ત્ર

(214-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[કુલ ગુણ : 100

- Note : (i) **All** questions are compulsory.
(ii) Marks allotted for each question are indicated against it.
(iii) Each question from Q. Nos. **1** to **8** has four alternatives (A), (B), (C) and (D) and out of which one is the most appropriate. Select the correct answer and write it in your answer-book against the number of question.

- સૂચના : (i) બધા પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે.
(ii) પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે ગુણ આપેલા છે.
(iii) પ્રશ્ન ક્રમાંક **1** થી **8** માં દરેક પ્રશ્નમાં ચાર વિકલ્પો (A), (B), (C) અને (D) આપેલ છે જેમાં એક સૌથી સાચો ઉત્તર છે. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો અને તેને તમારી ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રશ્ન ક્રમાંક સામે લખો.

1. Which of the following is included in the secondary sector of our economy?

- (A) Agriculture (B) Manufacturing
(C) Forestry (D) Public administration 1

આ આપણા અર્થતંત્રના ગૌણ ક્ષેત્રમાં સામેલ છે

- (A) કૃષિ (B) ઉત્પાદન
(C) વનસંવર્ધન (D) જાહેર વહીવટ

2. Which of the following is the subject matter of micro-economics?

- (A) Inflation (B) National economy
(C) Unemployment (D) Price determination 1

તે સૂક્ષ્મ અર્થશાસ્ત્રનો વિષય છે:

- (A) ઈન્ફલેશન (B) રાષ્ટ્રીય અર્થતંત્ર
(C) બેરોજગારી (D) ભાવ નિર્ધારણ

3. The Headquarters of the Reserve Bank of India is in

- (A) Delhi (B) Mumbai
(C) Kolkata (D) Chennai

1

રિઝર્વ બેંકનું મુખ્ય કાર્યાલય છે:

- (A) દિલ્લીમાં (B) મુંબઈમાં
(C) કોલકત્તામાં (D) ચેન્નઈમાં

4. Supply of goods is related to

- (A) quantity of the good (B) price of the good
(C) period of time (D) All of the above

1

વસ્તુઓના (માલના) પુરવઠા નો સંબંધ છે

- (A) માલનો જથ્થો (B) માલની કીમત
(C) સમયગાળો (D) ઉપરમાંના બધાજ

5. Consumers' sovereignty is the characteristic of

- (A) capitalist economy (B) socialist economy
(C) developed economy (D) developing economy

1

ગ્રાહકની સાર્વભૌમત્વની લાક્ષણિકતા છે

- (A) મૂડિવાદી અર્થતંત્ર (B) સમાજવાદી અર્થતંત્ર
(C) વિકસિત અર્થતંત્ર (D) વિકાસશીલ અર્થતંત્ર

6. The special focus of Saakshar Bharat Program will be on

- (A) children (B) women
(C) men (D) All of the above

1

સાક્ષર ભારત પ્રોગ્રામનું વિશેષ ધ્યાન હોય છે

- (A) છોકરાઓ પર (B) સ્ત્રીઓ પર
(C) પુરૂષો પર (D) ઉપરમાંના બધાજ

7. Which of the following gives numerical information?

- (A) Beautiful (B) Noble
(C) Income (D) Educated

1

આ સંખ્યાત્મક માહિતી આપે છે

- (A) સુંદર (B) નમ્ર
(C) આવક (D) શિક્ષિત

8. The most important Act that gives a consumer all supports and guidance against violation of his/her rights is

- (A) the Consumer Protection Act, 1986
(B) the Prevention of Food Adulteration Act, 1954
(C) the Essential Commodities Act, 1955
(D) the Standards of Weights and Measures Act, 1976

1

ગ્રાહકને તેના અધિકારના ઉલ્લંઘન સામે તમામ સમર્થન અને માર્ગ દર્શન આપતું સૌથી મહત્વપૂર્ણ કાર્ય છે

- (A) ગ્રાહક સુરક્ષા અધિનિયમ 1986
(B) ખાદ્યપદાર્થોમાં ભેળસેળની સુરક્ષાનો અધિનિયમ 1954
(C) જરૂરી ચીજવસ્તુઓનો અધિનિયમ 1955
(D) માનક માપ અને વજનનો અધિનિયમ 1976

9. What is insurance? Name any *two* of its products.

2

વીમો એટલે શું? તેના કોઈપણ બે ઉત્પાદના નામ આપો.

10. Define mixed economy. State *two* characteristics of mixed economy.

2

મિશ્ર અર્થતંત્રને વ્યાખ્યાયિત કરો. મિશ્ર અર્થતંત્રની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

11. What is meant by analysis of data?

2

“ડેટાનું મૂલ્યાંકન” નો તમારા મતે શો અભિપ્રાય છે?

12. How are poverty and unemployment linked? 2
 ગરીબી અને બેરોજગારી એકબીજા સાથે કેવી રીતે સંકળાયેલા છે?
13. How is equilibrium price determined in the market? Explain. 2
 બજારમાં કિંમતનું મૂલ્યાંકન કેવી રીતે નક્કી થાય છે? સમજાવો.
14. What are input and output in production? Give examples. 2
 પેદાશનું ઇનપુટ અને અઉટપુટ અટલે શું? સમજાવો.
15. What is black marketing? What is its solution? 2
 કાલાબજારી અટલે શું? તેનું શું સમાધાન છે.
16. Money acts as a store of value. Explain. 2
 નાણાં મૂલ્યના ભંડાર તરીકે કામ કરે છે. સમજાવો.
17. Name the types of banks that are there in India. 2
 ભારતમાં આવેલી બેંકોના પ્રકારો જણાવો.
18. Saving is useful in development process. Explain. 2
 વિકાસની પ્રક્રિયામાં બચત ઉપયોગી નિવડે છે. સમજાવો.
19. For production of 60 units of output, if average fixed cost is ₹ 6 per unit and total variable cost is ₹ 540, what would be the average cost of production? 4
 60 એકમોના ઉત્પાદન માટે જો સરેરાશ નિશ્ચિત ખર્ચ ₹ 6 પ્રતિ યૂનિટ છે અને કુલ ચલ ખર્ચ ₹ 540, છે તો ઉત્પાદનની સરેરાશ કિંમત કેટલી હશે?

20. Explain the importance of data in economic planning. 4

આર્થિક આયોજનમાં ડેટાની મહત્તાને સમજાવો. :

21. 60 students of a class obtained marks in Economics as shown below. Calculate the arithmetic mean by using shortcut method : 4

Marks	:	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
No. of Students	:	5	8	12	25	10

વર્ગના 60 વિદ્યાર્થીઓએ નીચે બતાવ્યા પ્રમાણે અર્થશાસ્ત્રમાં ગુણ મેળવ્યા છે. શોર્ટકટ પદ્ધતિના ઉપયોગ વડે અંકગણિત સરેરાશની ગણતરી કરો.

ગુણ	:	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
વિદ્યાર્થીઓએની સંખ્યા	:	5	8	12	25	10

22. Planning is necessary for development. Explain. 4

વિકાસ માટે આયોજન જરૂરી છે. સમજાવો. :

23. What includes the primary sector of our economy? Explain its importance. 4

આપણી અર્થવ્યવસ્થાના પ્રથમિક ક્ષેત્રો નો સમાવેશ જેમાં થાય છે તેનું મહત્વ સમજાવો.

24. What is Sarva Shiksha Abhiyan? State any three goals of this scheme. 4

સર્વશિક્ષા અભિયાન એટલે શું? આ યોજનાના કોઈપણ ત્રણ લક્ષ્યો લખો.

25. State four advantages of international trade. 4

આન્તરાષ્ટ્રીય વેપારના ચાર ફાયદાઓ જણાવો.

26. What is noise pollution? State any three of its effects. 4

ધ્વનિ પ્રદૂષણ એટલે શું? તેની કોઈપણ ત્રણ અસરો લખો.

- 27.** Explain timely delivery of justice as a major concern of consumer movement in India. 4
ભારતમાં ગ્રાહક ચળવળની મુખ્ય ચિંતા તરીકે ન્યાયની સમયસર ડિલિવરી સમજાવો. :
- 28.** State any *four* methods of collecting primary data. 4
પ્રાથમિક ડેટા એકત્રિત કરવાની કોઈપણ ચાર પદ્ધતિઓ જણાવો.
- 29.** Distinguish between labour intensive and capital intensive technology of production. 4
ઉત્પાદનની શ્રમ-સઘન અને મૂડી-સઘન તકનીક વચ્ચે તફાવત કરો :
- 30.** Explain any *two* factors affecting individual demand. 4
વ્યક્તિગત માંગને અસર કરતા કોઈપણ બે પરિબળો સમજાવો. :
- 31.** What is sustainable development? How can we contribute to sustainable development in using of resources? 6
ટકાઉ વિકાસ શું છે? સંસાધનોનો ઉપયોગ કરીને આપણે ટકાઉ વિકાસમાં કેવીરીતે યોગદાન આપી શકીએ છીએ?
- 32.** Name the factors of production. Explain any *two* factors of production. 6
ઉત્પાદનના પરિબળોના નામ આપો. ઉત્પાદનના કોઈપણ બે પરિબળોને સમજાવો.
- 33.** Indian philosophy related to satisfaction of wants advocates limiting of wants. Explain. 6
ઈચ્છાઓના સંતોષ સાથે સંબંધ ભારતીય ફિલૂસફી ઈચ્છાઓને મર્યાદિત કરવાની હિમાયત કરે છે. સમજાવો.
- 34.** What is public distribution system? Explain any *two* of its elements. 6
જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા શું છે? તેના કોઈપણ બે તત્વો સમજાવો.

★ ★ ★

